

Bendik Wold (kulturredaktør) | Sara Hegna Hammer (red.sek.)
Jonas Brække | Guri Kulås | Dag Eivind Undheim Larsen | Mari Brenna Vollan
kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM, NTB SCANPIX

SNAKKISEN

Tone Skårdal Tobiasson

«Oppsiktsvekkjande», meiner moteeksperten, om at Vogue støttar Hillary Clinton.

– Presidentvalkampen i USA er historisk på mange vis. No har også motebladet Vogue kasta seg inn på Clintons side.

– Ja, det er veldig oppsiktsvekkjande. Dei har jo alltid likt å ha profilerte, politiske kvinner på framsida, men har av openberre årsaker aldri valt politisk side på denne måten før. Det inneber jo ein risiko, jamvel om Donald Trump har trampa i baret og salaten og alt det er mogleg å trampa i, når det kjem til saker som involverer kvinner.

– Redaktør Anna Wintour tar tak i tunge spørsmål i leiaren sin, blant anna diskriminering basert på seksualitet, «rase» og kjønn. Har bladet dekt politikk slik før?

– Dei har nok vore meir opptatt av på skriva om sterke kvinner, enn av politikk i seg sjølv.

– Trur du det redaksjonelle standpunktet for Clinton blir eit unntak i Vogue-historia?

– Det kjem an på reaksjonane, men om det går slik vi «alle» voner, at Michelle Obama skal stilla som presidentkandidat, så kan jo dette setja ein god presedens ...

Guri Kulås

INTERNASJONALEN: Den britiske komponisten **Eleanor Alberga** seier til BBC at komponistar frå minoritetsgrupper blir oversette eller utsette for stereotypiar fordi dei ikkje passar i den klassiske musikkens «indre klubb». Jamaica-fødde Alberga, som har skriva for Royal Philharmonic og som har opna Last Night of the Proms, fortel at oppdragsgjevarar ber om musikk med slaveritema eller at ho viser afro-karibisk påverknad i musikken sin. **GK**

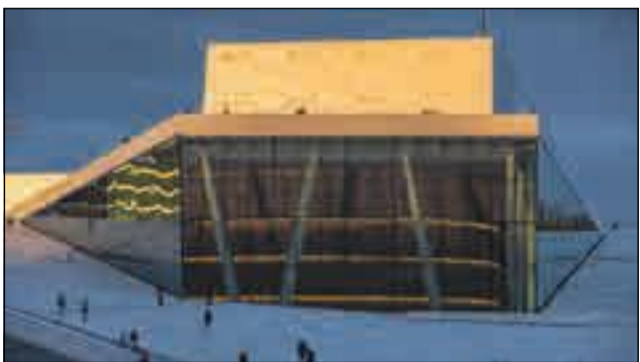

FOTO: BERIT ROALD, NTB SCANPIX

NOTERT:

Operaorkesteret priset

Operaorkesteret er tildelt Tom Wilhelmsens opera- og ballettpris på én million kroner. Orkesteret i Operaen i Oslo har historie helt tilbake til 1827, og består i dag av 101 ansatte. – Tom Wilhelmsens Stiftelse har lenge ønsket å gi prisen til dette dyktige orkesteret. De er bærebjelken i Operaens virksomhet, skriver stiftelsen i sin begrunnelse. Pengene skal ifølge statuttene gå til «faglig videreutvikling». Operaorkesteret vil bruke pengene til å realisere en turné i Oslo, København og Helsinki neste høst. **ONTB**

Byantikvaren i Oslo har mottatt 19 klager

Klagestorm

Byantikvarens godkjenning av Bjarne Melgaards og Snøhettas prosjekt «A House to Die in» har fått kritikerne til å kaste seg over tastaturet. Riksantikvaren får siste ord i klagesaken.

KULTURMINNE

Av Jonas Brække (tekst) og Christopher Olsson (foto)

Samtidskunstneren Bjarne Melgaard har provosert mange med sitt mausoleum-liknende byggeprosjekt på Kikkutkollen på Ekely utenfor Oslo.

Kollen med eiketrær og annen løvskog var et kjærte mot for Edvard Munch mens han bodde på Ekely, fra 1916 og fram til sin død i 1944. På 1950-tallet ble det oppført en rekke kunstnerboliger nedenfor Kikkutkollen. I 1997 fulgte Riksantikvaren opp med et fredningsvedtak for Munchs atelier og den tilhørende kunstnerkolonien.

Ifølge vedtaket er det nedlagt forbud mot tiltak eller bruksendringer «som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen».

Tolkningen av fredningsvedtaket fra 1997 vil trolig bli avgjørende når Riksantikvaren skal ta endelig stilling til klagen som nå har strømmet inn til Oslos byantikvar Janne Wilberg.

– Totalt ødeleggende

Byantikvaren nektet først å gi dispensasjon fra fredningsvedtaket, men snudde i høst etter at utbyggerne hadde kommet med forslag til endringer av areal og utforming av boligen.

Etter at fristen gikk ut 23. september, har Byantikvaren mottatt i alt 19 klager.

Noen er kunstnere som bor i nrområdet, men langt fra alle. Nestleder Halvard Haugerud, som selv har signert én av klagen på vegne av Ekely borettslag, er glad for at så mange har lagt inn protest.

– Munch var en av verdens største kunstnere, og hans

FAKTA

«A House to Die in»:

■ Arkitektkontoret Snøhetta og kunstner Bjarne Melgaard samarbeider om prosjektet «A House to Die In».

■ Huset består av et delvis underjordisk hovedhus og atelier. Planene om å bygge et høyt tårn er tatt ut av prosjektet.

■ Boligen skal oppføres på Kikkutkollen som ble delvis fredet av Riksantikvaren i 1997 på grunn av Edvard Munchs historiske tilknytning til stedet.

■ 9. september omgjorde Byantikvaren i Oslo sitt tidligere avslag og ga dispensasjon etter Kulturminneloven.

«Skrik» er verdens mest reproduerte kunstverk. Å trekke et så dominerende byggverk så tett inn på Munch vil være irreversibelt og totalt ødeleggende for hele området, sier han.

Bjarne Melgaard

Han møter Klassekampens fotograf på Kikkuttkollen sammen med kunstfotograf Per Maning, en av de andre kunstnerne på Ekely som har skrevet sin egen klage til Riksantikvaren.

«At Byantikvaren og forlagsstiller karakteriserer dette som ubetydelige inngrep i naturen er ubegripelig. Jeg vil karakterisere dette som miljøkriminalitet», skriver Maning.

Rev Munchs bolig

Mens Selvaagbygg og Snøhetta venter på å slippe til, er Kikkutkollen fortsatt en av få naturperler som beboerne i området kan benytte seg av. «Munchskogens» betydning som lekeområde og friområde for barn er et av argumentene som flere av klagerne trekker fram overfor Riksantikvaren.

– Det er ikke utseendet på bygget som er det viktigste for oss. Hvilket som helst bygg på dette stedet vil ødelegge det lille som er igjen av

arven etter Munch. I 1960 rev kommunen boligen som Munch bodde i, og nå risikerer enda mer av området å forsvinne, sier Haugerud.

Et fellestrekk for mange av de 19 innsendte klagen er bekymringen for at utbyggingen vil medføre store ødeleggelser på vegetasjonen og dyrelivet.

Selve boligen vil ikke ligge innenfor det som er definert som fredet område, men Byantikvaren har gått med på etableringen av et vannspeil over det som skal bli et underjordisk atelier innenfor fredningsområdet. Under bakken vil det også bli plass til garasjeanlegg, som må sprenges

Fra klagebunken:

” Selv i en nedtonet utgave vil bygningen, som fremstår som en hybrid mellom Snøhettas logo og et romskip, bli et forstyrrende element i dette miljøet.

RANDI CHRISTIANE SOLHEIM, KUNSTHISTORIKER

på kunstneren Bjarne Melgaards planer om dødsbolig på Ekely:

En mot byantikvar

KJEMPER FOR MUNCHSKOGEN: Kunstfotograf Per Maning og Halvard Haugerud, nestleder i Ekely borettslag, håper Riksantikvaren vil redde «Munchskogen» fra Bjarne Melgaards dødsbolig «A House to Die in».

ut og støpes igjen med betong og deretter beplantes.

I fjor konkluderte Oslos bymiljøetat med at utbyggingen ikke kunne anbefales, fordi det vil være stor risiko «for skade på viktige naturkvaliteter i området».

Reagerer på kobling

Hos Byantikvaren i Oslo er saksbehandler i gang med å behandle de 19 klagen. Hvor lang tid det vil ta, er uvisst.

Byantikvar Janne Wilberg sier til Klassekampen at alle skal føle trygge på at de vil få

en forsvarlig behandling.

– Er det normalt at Byantikvaren mottar så mange klager på et vedtak?

– Nei, det er vanligvis ikke så mange. Vi ser dette som et tegn på saken engasjerer mange, sier Wilberg.

– Hva tror du er grunnen til at denne saken har utløst så mange klager?

– For det første er det naturlig at en del av beboerne i nærområdet engasjerer seg. Og så er det de som er opptatt av arven etter Munch. Vi vet jo at en del reagerer på koblin-

gen mellom Melgaard og Munch. Men de kunstneriske begrunnelsene for dette prosjektet er utenfor Byantikvarens mandat å ta stilling til, sier hun.

Byantikvaren skal først gi sin vurdering av klagen, før saken sendes videre til Riksantikvaren. Wilberg avviser at dette blir bukken som passer havresekken.

– Nei, det er helt normal prosedyre innen forvaltningen at den etaten som fattet vedtaket også skal forberede klagesaken. Så vil Riksanti-

kvaren som klageinstans fatte en selvstendig beslutning.

– Byantikvaren ga midlertidig dispensasjon fra fredningsvedtaket. Hvor sannsynlig er det at du vil imøtekomme klagerne og omgjøre dette vedtaket?

– Vi har gjort våre vurderinger og fattet et vedtak ut fra hva vi mener er en rimelig tolking av fredningsvedtaket for dette stedet. Hvis vi finner en skjellig grunn til å omgjøre vedtaket, så vil vi selvsagt gjøre det, sier Wilberg.

jonas.braekke@klassekampen.no

Avgjøres av Holme

Etter at Byantikvaren har vurdert klagen mot Bjarne Melgaards kunstnerbolig, havner «A House to Die in» på riksantikvar Jørn Holmes bord for endelig avgjørelse.

Avdelingsdirektør Hanna Geiran forteller at Riksantikvaren fungerer som ankeinstans for Byantikvaren i Oslo i saker som berører kulturminneloven. Men at det er 19 klager, er ikke vanlig.

– Som regel innenfor kulturminnevernet er det slik at de fleste saker blir løst slik at både eier og kulturminnevern blir enige, sier Geiran.

Riksantikvaren fører ingen statistikk for hvor ofte klager på byantikvarens vedtak i kulturminnesaker blir omgjort. Hver enkelt klage skal behandles individuelt, etter at Byantikvaren har gjort seg ferdig med sin saksforberedelse.

– Alle som henvender seg til oss i slike saker, skal få en god og ryddig behandling i tråd med kravene som stilles til offentlig forvaltning.

” Dette er ikke en plikt. Det er en ære.

Magnus Marsdal, forfatter

Bli med i Klassekampens venner

Meld deg inn og få eksklusiv neshornpin. Gå inn på nettsida www.kk-venner.no, send e-post til kk-venner@klassekampen.no eller ring 21093000.

” Vi skal altså gå forbi dette svarte tårn flere ganger om dagen og lure på om selvmordet er foretatt. Blir det hengning, gift eller våpen mon tro?

KIRSTEN KOKKIN, SKULPTØR

” Han (Melgaard, red.anm.) bruker barn som ingen har fått vite hvem er, i seksualiserte positurer i en volds- og voksensex-kontekst.

MARIANN KJÆRÅS, CAND.MAG. PED.